

Tabel comparativ
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești)

Nr.	Prevederea actuală	Modificarea propusă	Prevederea după modificare
Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003			
1.	<p>Articolul 7. Legalitatea procesului penal</p> <p>(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.</p> <p>(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.</p> <p>(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.</p> <p>(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției,</p>	<p>Articolul 7 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:</p> <p>„(10) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată solicită Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților la proces, să emită un aviz consultativ.”.</p>	<p>Articolul 7. Legalitatea procesului penal</p> <p>(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.</p> <p>(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.</p> <p>(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.</p> <p>(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării</p>

limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

(3³) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

(3⁴) Ridicarea excepției de neconstituționalitate în procedura controlului judiciar al procedurilor

sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

(3³) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind

prejudiciare nu suspendă examinarea cererilor, a demersurilor, a plângerilor și a recursurilor.

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivînd hotărîrea sa și informînd despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărîrile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(7) - *abrogat.*

(8) Hotărîrile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

(9) - *abrogat.*

dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărîrii în fond.

(3⁴) Ridicarea excepției de neconstituționalitate în procedura controlului judiciar al procedurilor prejudiciare nu suspendă examinarea cererilor, a demersurilor, a plângerilor și a recursurilor.

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivînd hotărîrea sa și informînd despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărîrile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(7) - *abrogat.*

(8) Hotărîrile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru

			organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată. (9) - <i>abrogat</i> . (10) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată solicită Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților la proces, să emită un aviz consultativ.
2.	<p>Articolul 39. Competența Curții Supreme de Justiție</p> <p>Curtea Supremă de Justiție:</p> <p>1) ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de către instanțele de apel și a sentințelor pronunțate de Curtea Supremă de Justiție ca primă instanță;</p> <p>2) judecă în primă instanță cauzele penale privind infracțiunile săvârșite de Președintele Republicii Moldova;</p> <p>3) soluționează, în limitele stabilite de lege, cererile de revizuire;</p> <p>4) soluționează conflictele de competență în cazurile stabilite de lege;</p> <p>5) soluționează cererile de strămutare.</p>	<p>1. Articolul 39 se completează cu punctul 6) cu următorul cuprins:</p> <p>„6) emite, la solicitarea instanțelor judecătorești, avize consultative cu privire la aplicarea legislației;”</p>	<p>Articolul 39. Competența Curții Supreme de Justiție</p> <p>Curtea Supremă de Justiție:</p> <p>1) ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de către instanțele de apel și a sentințelor pronunțate de Curtea Supremă de Justiție ca primă instanță;</p> <p>2) judecă în primă instanță cauzele penale privind infracțiunile săvârșite de Președintele Republicii Moldova;</p> <p>3) soluționează, în limitele stabilite de lege, cererile de revizuire;</p> <p>4) soluționează conflictele de competență în cazurile stabilite de lege;</p> <p>5) soluționează cererile de strămutare;</p> <p>6) emite, la solicitarea instanțelor judecătorești, avize consultative cu privire la aplicarea legislației.</p>
3.	<p>Articolul 108. Jurământul martorului</p> <p>(1) Înainte de a fi audiat, martorul în instanța de judecată depune următorul jurământ: “Jur că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu”.</p>	<p>Articolul 108 la alineatul (1), după textul „martorul în instanța de judecată” se completează cu textul „sau la audierea în condițiile art. 109 alin.(3²) și (3³)”</p>	<p>Articolul 108. Jurământul martorului</p> <p>(1) Înainte de a fi audiat, martorul în instanța de judecată sau la audierea în condițiile art. 109 alin.(3²) și (3³) depune următorul jurământ: “Jur</p>

	<p>(2) Martorii care, din motive de conștiință sau confesiune, nu depun jurământul vor rosti următoarea formulă: “Mă oblig să spun adevărul și să nu ascund nimic din ceea ce știu”.</p> <p>(3) – <i>abrogat</i>.</p> <p>(4) Despre depunerea jurământului sau rostirea formulei și prevenirea privitor la răspunderea penală pentru declarații false se face mențiune în procesul-verbal, martorul semnând pentru conformitate.</p>		<p>că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu”.</p> <p>(2) Martorii care, din motive de conștiință sau confesiune, nu depun jurământul vor rosti următoarea formulă: “Mă oblig să spun adevărul și să nu ascund nimic din ceea ce știu”.</p> <p>(3) – <i>abrogat</i>.</p> <p>(4) Despre depunerea jurământului sau rostirea formulei și prevenirea privitor la răspunderea penală pentru declarații false se face mențiune în procesul-verbal, martorul semnând pentru conformitate.</p>
4.	<p>Articolul 109. Modul de audiere a martorului</p> <p>(1) Martorului i se aduce la cunoștință obiectul cauzei și i se propune să declare despre faptele și circumstanțele pe care le cunoaște și care se referă la cauză.</p> <p>(2) După ce martorul a făcut declarații, lui i se pot pune întrebări cu privire la faptele și circumstanțele care trebuie constatate în cauză, precum și în ce mod a luat cunoștință de cele declarate. Nu se admite punerea întrebărilor care nu se referă la premisa probelor și care în mod evident urmăresc scopul insultării și umilirii martorului.</p> <p>(3) În cazul în care prezența martorului la judecarea cauzei va fi imposibilă din motivul plecării lui peste hotarele țării sau din alte motive întemeiate, precum și pentru a reduce sau a exclude supunerea martorului unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea martorului, procurorul poate solicita audierea acestuia de către judecătorul de instrucție, cu asigurarea posibilității bănuیتului, învinuitului,</p>	<p>2. Articolul 109:</p> <p>alineatul (3) se completează cu textul „Prevederile alin.(3²) și (3³) pot fi aplicate în mod corespunzător.”;</p> <p>se completează cu alineatele (3²) și (3³) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3²) În cazul în care asigurarea prezenței martorului la audiere este dificilă din cauza aflării peste hotarele Republicii Moldova, din cauza executării pedepsei în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza internării într-o instituție medicală sau a dizabilităților locomotorii, procurorul prin ordonanță motivată sau instanța de judecată prin încheiere motivată, poate decide audierea acestuia prin intermediul videoconferinței, la cerere părților sau din oficiu. În acest caz, audierea martorului prin intermediul videoconferinței are loc, după caz, la sediul misiunii diplomatice sau al oficiului consular</p>	<p>Articolul 109. Modul de audiere a martorului</p> <p>(1) Martorului i se aduce la cunoștință obiectul cauzei și i se propune să declare despre faptele și circumstanțele pe care le cunoaște și care se referă la cauză.</p> <p>(2) După ce martorul a făcut declarații, lui i se pot pune întrebări cu privire la faptele și circumstanțele care trebuie constatate în cauză, precum și în ce mod a luat cunoștință de cele declarate. Nu se admite punerea întrebărilor care nu se referă la premisa probelor și care în mod evident urmăresc scopul insultării și umilirii martorului.</p> <p>(3) Prevederile alin.(3²) și (3³) pot fi aplicate în mod corespunzător în cazul în care prezența martorului la judecarea cauzei va fi imposibilă din motivul plecării lui peste hotarele țării sau din alte motive întemeiate, precum și pentru a reduce sau a exclude supunerea martorului unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea martorului,</p>

<p>apărătorului acestuia, părții vătămate, a vocatului acesteia și procurorului de a pune întrebări martorului audiat.</p> <p>(3¹) Bănuitul, învinuitul sau partea vătămată poate solicita procurorului audierea martorului în condițiile alin. (3). Refuzul procurorului de a audia martorul se contestă la judecătorul de instrucție, care, în cazul constatării temeiniciei plîngerii, va audia martorul în condițiile alin. (3).</p> <p>(4) Consemnarea declarațiilor martorului se efectuează în condițiile art.260 și 261 sau, după caz, în condițiile art. 336 și 337.</p> <p>(4¹) Martorul minor în vârstă de până la 14 ani urmează să fie audiat în condițiile art. 110¹.</p> <p>(5) În cazul în care martorul minor urmează să fie audiat în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, procurorul solicită audierea acestuia în condițiile art. 110¹.</p> <p>(6) Persoana care a fost audiată este informată că are dreptul să ia cunoștință de înregistrarea audio și video în întregime, fapt consemnat în procesul-verbal de audiere.</p>	<p>al Republicii Moldova, la sediul instituției penitenciare, al instituției medicale, de asistență socială, al autorității tutelare sau al organului de probațiune, care dispun de mijloace tehnice corespunzătoare și verifică identitatea martorului.”</p> <p>(3³) Dacă deplasarea martorului la locurile menționate în alin. (3²) este imposibilă, audierea acestuia poate avea loc în alte locuri, cu condiția respectării confidențialității declarațiilor.”</p>	<p>procurorul poate solicita audierea acestuia de către judecătorul de instrucție, cu asigurarea posibilității bănuितului, învinuitului, apărătorului acestuia, părții vătămate, a vocatului acesteia și procurorului de a pune întrebări martorului audiat.</p> <p>(3¹) Bănuitul, învinuitul sau partea vătămată poate solicita procurorului audierea martorului în condițiile alin. (3). Refuzul procurorului de a audia martorul se contestă la judecătorul de instrucție, care, în cazul constatării temeiniciei plîngerii, va audia martorul în condițiile alin. (3).</p> <p>(3²) În cazul în care asigurarea prezenței martorului la audiere este dificilă din cauza aflării peste hotarele Republicii Moldova, din cauza executării pedepsei în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza internării într-o instituție medicală sau a dizabilităților locomotorii, procurorul prin ordonanță motivată sau instanța de judecată prin încheiere motivată, poate decide audierea acestuia prin intermediul videoconferinței, la cerere părților sau din oficiu. În acest caz, audierea martorului prin intermediul videoconferinței are loc, după caz, la sediul misiunii diplomatice sau al oficiului consular al Republicii Moldova, la sediul instituției penitenciare, al instituției medicale, de asistență socială, al autorității tutelare sau al organului de probațiune, care dispun de mijloace tehnice corespunzătoare și verifică identitatea martorului.”</p>
--	--	---

			<p>(3³) Dacă deplasarea martorului la locurile menționate în alin. (3²) este imposibilă, audierea acestuia poate avea loc în alte locuri, cu condiția respectării confidențialității declarațiilor.</p> <p>(4) Consemnarea declarațiilor martorului se efectuează în condițiile art.260 și 261 sau, după caz, în condițiile art. 336 și 337.</p> <p>(4¹) Martorul minor în vârstă de până la 14 ani urmează să fie audiat în condițiile art. 110¹.</p> <p>(5) În cazul în care martorul minor urmează să fie audiat în cauzele penale privind infracțiunile cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale minorului o cer, procurorul solicită audierea acestuia în condițiile art. 110¹.</p> <p>(6) Persoana care a fost audiată este informată că are dreptul să ia cunoștință de înregistrarea audio și video în întregime, fapt consemnat în procesul-verbal de audiere.</p>
5.	<p>Articolul 179. Garanția personală</p> <p>(1) Garanția personală constă în angajamentul în scris pe care persoane demne de încredere și-l iau în sensul că, prin autoritatea lor și suma bănească depusă, garantează comportamentul respectiv al bănuitului, învinuitului, inculpatului, inclusiv respectarea ordinii publice și prezentarea lui când va fi citat de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, precum și îndeplinirea altor obligații procesuale. Numărul garanțiilor nu poate fi mai mic de 2 și mai mare de 5.</p>	<p>3. La articolul 179: la alineatul (1) după cuvintele „demne de încredere” se completează cu textul „, , necondamnați, cu reputație ireproșabilă”, iar textul „,2 și mai mare de” se exclude; la alineatul (3) textul „50 la 300” se substituie cu textul „300 la 1000”.</p>	<p>Articolul 179. Garanția personală</p> <p>(1) Garanția personală constă în angajamentul în scris pe care persoane demne de încredere, necondamnați, cu reputație ireproșabilă și-l iau în sensul că, prin autoritatea lor și suma bănească depusă, garantează comportamentul respectiv al bănuitului, învinuitului, inculpatului, inclusiv respectarea ordinii publice și prezentarea lui când va fi citat de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, precum și îndeplinirea</p>

	<p>(2) Garanția personală, ca măsură preventivă, se admite doar la cererea în scris a garanților și cu acordul persoanei în privința căreia se dă garanția.</p> <p>(3) La prezentarea în scris a garanției, fiecare garant concomitent depune la contul de depozit al procuraturii sau al instanței de judecată o sumă bănească de la 50 la 300 unități convenționale.</p> <p>(4) Drepturile și obligațiile garantului, precum și modul de efectuare a garanției, sînt prevăzute în art.181.</p>		<p>altor obligații procesuale. Numărul garanților nu poate fi mai mic de 2 și mai mare de 5.</p> <p>(2) Garanția personală, ca măsură preventivă, se admite doar la cererea în scris a garanților și cu acordul persoanei în privința căreia se dă garanția.</p> <p>(3) La prezentarea în scris a garanției, fiecare garant concomitent depune la contul de depozit al procuraturii sau al instanței de judecată o sumă bănească de la 300 la 1000 unități convenționale.</p> <p>(4) Drepturile și obligațiile garantului, precum și modul de efectuare a garanției, sînt prevăzute în art.181.</p>
6.	<p>Articolul 180. Garanția unei organizații</p> <p>(1) Garanția unei organizații constă în angajamentul în scris al unei persoane juridice demne de încredere pe care și-l ia în sensul că, prin autoritatea sa și suma bănească depusă, garantează comportamentul respectiv al bănuitului, învinuitului, inculpatului, inclusiv respectarea ordinii publice, prezentarea lui cînd va fi citat de organul de urmărire penală sau instanța de judecată, precum și îndeplinirea altor obligații procesuale.</p> <p>(2) Asumîndu-și o asemenea garanție, persoana juridică trebuie să depună la contul de depozit al procuraturii sau al instanței de judecată o sumă bănească în mărime de la 300 la 500 unități convenționale.</p> <p>(3) Drepturile și obligațiile organizației garant, precum și modul de efectuare a garanției, sînt prevăzute în art.181.</p>	<p>4. La articolul 180: la alineatul (1) după cuvintele „demne de încredere” se completează cu textul „, nu are restanțe la bugetul public național, cu o reputație ce activează conform unor standarde înalte în domeniul său de activitate,” și se completează cu propoziția cu următorul cuprins: „Numărul garanților nu poate fi mai mic de 2 și mai mare de 5.”; la alineatul (2) numărul „500” se substituie cu numărul „1000”.</p>	<p>Articolul 180. Garanția unei organizații</p> <p>(1) Garanția unei organizații constă în angajamentul în scris al unei persoane juridice demne de încredere, nu are restanțe la bugetul public național, cu o reputație ce activează conform unor standarde înalte în domeniul său de activitate, pe care și-l ia în sensul că, prin autoritatea sa și suma bănească depusă, garantează comportamentul respectiv al bănuitului, învinuitului, inculpatului, inclusiv respectarea ordinii publice, prezentarea lui cînd va fi citat de organul de urmărire penală sau instanța de judecată, precum și îndeplinirea altor obligații procesuale. Numărul garanților nu poate fi mai mic de 2 și mai mare de 5.</p> <p>(2) Asumîndu-și o asemenea garanție, persoana juridică trebuie să depună la contul de depozit al procuraturii sau al instanței de judecată o sumă bănească în mărime de la 300 la 500 1000 unități convenționale.</p>

			(3) Drepturile și obligațiile organizației garant, precum și modul de efectuare a garanției, sînt prevăzute în art.181.
7.	<p>Articolul 181. Modul de dispunere și exercitare a garanției</p> <p>de către persoane fizice și juridice</p> <p>(1) Garanția personală și garanția unei organizații se dispun de către procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală prin ordonanță, iar de către instanța de judecată – prin încheiere.</p> <p>(2) Procurorul sau instanța, stabilind că garantul este demn de încredere și bănuیتului, învinuitului, inculpatului îi poate fi aplicată garanția personală sau garanția organizației prevăzute în art.179 și 180, decide aplicarea unei asemenea măsuri preventive, făcîndu-i cunoscute garantului esența cauzei și obligațiile lui. După aceasta, garantul susține solicitarea sa sau o retrage, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal.</p> <p>(3) Garantul este în drept, în orice moment al procesului penal, să renunțe la garanția asumată. În cazul în care renunțarea la garanția asumată a parvenit în temeiul înaintării unei învinuiri noi, apariției unor circumstanțe despre care garantul nu a știut sau nu a putut ști la momentul asumării garanției, imposibilității garantului de a asigura mai departe garanția comportamentului respectiv al învinuitului, inculpatului din cauza plecării în altă localitate sau a îmbolnăvirii grave a garantului, precum și a încetării existenței persoanei juridice garant, plecării în altă localitate sau trecerii în altă organizație a învinuitului,</p>	<p>La articolul 181:</p> <p>la alineatul (1) se completează cu următorul text: „și nu se aplică infracțiunilor prevăzute la art. 181¹-181³, 243, 303, 307, 324-335¹, 352¹ alin. (2) din Codul penal”;</p> <p>la alineatul (2) cuvintele „este demn de încredere” se substituie cu textul „întrunește condițiile prevăzute la art. 179 și respectiv art. 180”</p>	<p>Articolul 181. Modul de dispunere și exercitare a garanției</p> <p>de către persoane fizice și juridice</p> <p>(1) Garanția personală și garanția unei organizații se dispun de către procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală prin ordonanță, iar de către instanța de judecată – prin încheiere, și nu se aplică infracțiunilor prevăzute la art. 181¹-181³, 243, 303, 307, 324-335¹, 352¹ alin. (2) din Codul penal.</p> <p>(2) Procurorul sau instanța, stabilind că garantul este demn de încredere, întrunește condițiile prevăzute la art. 179 și respectiv art. 180 și bănuیتului, învinuitului, inculpatului îi poate fi aplicată garanția personală sau garanția organizației prevăzute în art.179 și 180, decide aplicarea unei asemenea măsuri preventive, făcîndu-i cunoscute garantului esența cauzei și obligațiile lui. După aceasta, garantul susține solicitarea sa sau o retrage, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal.</p> <p>(3) Garantul este în drept, în orice moment al procesului penal, să renunțe la garanția asumată. În cazul în care renunțarea la garanția asumată a parvenit în temeiul înaintării unei învinuiri noi, apariției unor circumstanțe despre care garantul nu a știut sau nu a putut ști la momentul asumării</p>

	<p>inculpatului, suma depozitată pentru asigurarea garanției se restituie garantului de către organul care a dispus garanția.</p> <p>(4) Garantul poate primi suma depozitată în scopul asigurării garanției și în cazul dacă:</p> <p>1) procurorul sau instanța a schimbat măsura preventivă din motive care nu sînt legate de comportamentul învinuitului, inculpatului sau a revocat măsura preventivă;</p> <p>2) garantul persoană juridică a pierdut capacitatea juridică și nu poate asigura garanția.</p> <p>(5) Suma depusă de garant în asigurarea garanției trece în contul statului, în baza hotărîrii instanței, în cazul în care garantul:</p> <p>1) nu a asigurat obligația sa pentru un comportament respectiv al bănuțitului, învinuitului, inculpatului;</p> <p>2) a renunțat nemotivat la garanția asumată.</p> <p>(6) Hotărîrea cu privire la trecerea în contul statului a sumei depozitate în asigurarea garanției, adoptată în modul prevăzut în alin.(5), poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.</p>		<p>garanției, imposibilității garantului de a asigura mai departe garanția comportamentului respectiv al învinuitului, inculpatului din cauza plecării în altă localitate sau a îmbolnăvirii grave a garantului, precum și a încetării existenței persoanei juridice garant, plecării în altă localitate sau trecerii în altă organizație a învinuitului, inculpatului, suma depozitată pentru asigurarea garanției se restituie garantului de către organul care a dispus garanția.</p> <p>(4) Garantul poate primi suma depozitată în scopul asigurării garanției și în cazul dacă:</p> <p>1) procurorul sau instanța a schimbat măsura preventivă din motive care nu sînt legate de comportamentul învinuitului, inculpatului sau a revocat măsura preventivă;</p> <p>2) garantul persoană juridică a pierdut capacitatea juridică și nu poate asigura garanția.</p> <p>(5) Suma depusă de garant în asigurarea garanției trece în contul statului, în baza hotărîrii instanței, în cazul în care garantul:</p> <p>1) nu a asigurat obligația sa pentru un comportament respectiv al bănuțitului, învinuitului, inculpatului;</p> <p>2) a renunțat nemotivat la garanția asumată.</p> <p>(6) Hotărîrea cu privire la trecerea în contul statului a sumei depozitate în asigurarea garanției, adoptată în modul prevăzut în alin.(5), poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.</p>
8.	<p>Articolul 192¹. Regulile cu privire la cauțiune</p> <p>(1) Dispunerea cauțiunii se face pe numele învinuitului, inculpatului, prin depunerea unei sume</p>	<p>La articolul 192¹ alineatul (2) textul „de la 300” se substituie cu textul „de la 3000”.</p>	<p>Articolul 192¹. Regulile cu privire la cauțiune</p> <p>(1) Dispunerea cauțiunii se face pe numele învinuitului, inculpatului, prin depunerea unei</p>

	<p>de bani determinate pe contul depozitar al procuraturii sau, după caz, al instanței de judecată ori prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limitele unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ.</p> <p>(2) Valoarea cauțiunii se determină de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată de la 300 la 100 000 de unități convenționale, în funcție de starea materială a persoanei respective și de gravitatea infracțiunii.</p> <p>(3) Cauțiunea garantează:</p> <p>1) participarea învinuitului, inculpatului la procesul penal și respectarea de către acesta a obligațiilor prevăzute la art. 192 alin. (3);</p> <p>2) plata despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune și plata amenzii.</p>		<p>sume de bani determinate pe contul depozitar al procuraturii sau, după caz, al instanței de judecată ori prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limitele unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ.</p> <p>(2) Valoarea cauțiunii se determină de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată de la 3000 la 100 000 de unități convenționale, în funcție de starea materială a persoanei respective și de gravitatea infracțiunii.</p> <p>(3) Cauțiunea garantează:</p> <p>1) participarea învinuitului, inculpatului la procesul penal și respectarea de către acesta a obligațiilor prevăzute la art. 192 alin. (3);</p> <p>2) plata despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune și plata amenzii.</p>
9.		<p>Se completează cu articolul 331² cu următorul conținut:</p> <p>„Articolul 331². Avizele consultative ale Curții Supreme de Justiție</p> <p>(1) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată poate solicita Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților, emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii.</p>	

(2) Avizul consultativ poate fi solicitat de către instanța de judecată care examinează cauza dacă:

a) norma de drept urmează a fi aplicată în cauza examinată în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea cauzei și se referă la dificultăți de aplicare a normei de drept susceptibile de interpretări diferite;

c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată sau nu a fost explicată de către Curtea Supremă de Justiție anterior.

(3) Părțile pot cere solicitarea avizului consultativ o singură dată în aceeași instanță.

(4) Dacă nu sunt întrunite condițiile menționate la alin. (2), instanța de judecată respinge cererea privind solicitarea avizului consultativ printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la emiterea avizului consultativ, se amîna pledoariile.

(6) În cazul în care se decide respingerea solicitării, Curtea Supremă de Justiție emite o încheiere motivată care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

(7) Curtea Supremă de Justiție emite avizul consultativ în termen de pînă la 3 luni,

		<p>care se publică pe pagina sa web a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(8) Curtea Supremă de Justiție nu emite avizul consultativ în cazul constatării neconstituționalității normei de drept.”;</p>	
10.	<p>Articolul 337. Consemnarea declarațiilor părților și ale martorilor în ședința de judecată</p> <p>(1) Declarațiile inculpatului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și ale martorilor în ședința de judecată se consemnează de greșier, în scris, în baza înregistrării audio, ca documente separate, care se anexează la procesul-verbal, în termen de 5 zile de la audiere. Persoana care a depus declarația o semnează pe fiecare pagină și la sfârșit. Dacă persoana care a depus declarația nu poate semna sau refuză să o semneze, despre aceasta se face mențiune în declarația consemnată, indicându-se motivele refuzului. Suportul informațional al înregistrării declarațiilor se anexează la materialele dosarului, fapt care se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată.</p> <p>(2) Declarația scrisă se semnează de președintele ședinței și de greșier, precum și de interpret în cazul în care acesta a participat la declarație.</p> <p>(3) Dacă persoana care a depus declarația revine asupra vreuneia din declarațiile sale anterioare sau face completări, rectificări sau precizări, acestea se consemnează și se semnează în condițiile prezentului articol.</p>	<p>La articolul 337 la alineatul (1) propoziția a doua, după textul „semnează pe fiecare pagină și la sfârșit” se completează cu textul „, cu excepția declarațiilor efectuate prin intermediul videoconferinței”</p>	<p>Articolul 337. Consemnarea declarațiilor părților și ale martorilor în ședința de judecată</p> <p>(1) Declarațiile inculpatului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și ale martorilor în ședința de judecată se consemnează de greșier, în scris, în baza înregistrării audio, ca documente separate, care se anexează la procesul-verbal, în termen de 5 zile de la audiere. Persoana care a depus declarația o semnează pe fiecare pagină și la sfârșit, cu excepția declarațiilor efectuate prin intermediul videoconferinței. Dacă persoana care a depus declarația nu poate semna sau refuză să o semneze, despre aceasta se face mențiune în declarația consemnată, indicându-se motivele refuzului. Suportul informațional al înregistrării declarațiilor se anexează la materialele dosarului, fapt care se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată.</p> <p>(2) Declarația scrisă se semnează de președintele ședinței și de greșier, precum și de interpret în cazul în care acesta a participat la declarație.</p> <p>(3) Dacă persoana care a depus declarația revine asupra vreuneia din declarațiile sale</p>

			anterioare sau face completări, rectificări sau precizări, acestea se consemnează și se semnează în condițiile prezentului articol.
11.	<p>Articolul 364¹. Judecata pe baza probelor administrate</p> <p>în faza de urmărire penală</p> <p>(1) Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul persoană fizică poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.</p> <p>(1¹) Judecarea cauzelor penale privind infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa cu detențiune pe viață nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.</p> <p>(2) Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decât dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe, iar din probele administrate în faza de urmărire penală rezultă suficiente date cu privire la vinovăția inculpatului.</p> <p>(3) În cadrul ședinței preliminare sau pînă la începerea cercetării judecătorești, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și asupra cărora nu are obiecții, apoi acordă cuvîntul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate.</p> <p>(4) Instanța de judecată admite, prin încheiere, cererea dacă din probele administrate rezultă că</p>	<p>La articolul 364¹, alineatul (10) propoziția „Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.” se exclude.</p>	<p>Articolul 364¹. Judecata pe baza probelor administrate</p> <p>în faza de urmărire penală</p> <p>(1) Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul persoană fizică poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.</p> <p>(1¹) Judecarea cauzelor penale privind infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa cu detențiune pe viață nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.</p> <p>(2) Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decât dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe, iar din probele administrate în faza de urmărire penală rezultă suficiente date cu privire la vinovăția inculpatului.</p> <p>(3) În cadrul ședinței preliminare sau pînă la începerea cercetării judecătorești, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și asupra cărora nu are obiecții, apoi acordă cuvîntul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate.</p>

faptele inculpatului sînt stabilite și dacă sînt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului.

(5) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare. Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvîntul în formă de replică. Dacă în ședință participă partea vătămată, partea civilă și partea civilmente responsabilă, cuvînt în dezbateri li se oferă și acestora.

(6) În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol.

(7) În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea prevederilor alin. (1), dispozițiile art. 382–398 se aplică în mod corespunzător. Partea introductivă a sentinței conține, pe lîngă datele expuse la art. 393, mențiunea despre judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(8) – *abrogat.*

(9) În caz de respingere a cererii, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală.

(10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită.

(4) Instanța de judecată admite, prin încheiere, cererea dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite și dacă sînt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului.

(5) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare. Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvîntul în formă de replică. Dacă în ședință participă partea vătămată, partea civilă și partea civilmente responsabilă, cuvînt în dezbateri li se oferă și acestora.

(6) În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol.

(7) În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea prevederilor alin. (1), dispozițiile art. 382–398 se aplică în mod corespunzător. Partea introductivă a sentinței conține, pe lîngă datele expuse la art. 393, mențiunea despre judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(8) – *abrogat.*

	<p>Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.</p> <p>(11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.</p>		<p>(9) În caz de respingere a cererii, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală.</p> <p>(10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.</p> <p>(11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.</p>
12.	<p>Articolul 370. Audierea martorilor</p> <p>(1) Martorii se audiază fiecare separat și în lipsa martorilor care încă nu au fost audiați. Primii sînt audiați martorii din partea acuzării.</p> <p>(2) Audierea martorului se efectuează în condițiile prevăzute în art.105-110, care se aplică în mod corespunzător. În caz de necesitate, martorul, la cerere sau în baza demersului procurorului, poate fi audiat în lipsa inculpatului, care este înlăturat din ședință, asigurîndu-i-se ultimului posibilitatea de a lua cunoștință de declarații și de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său persoanei audiate.</p> <p>(2¹) În cazul în care asigurarea prezenței martorului în ședința de judecată este dificilă din cauza aflării acestuia peste hotarele Republicii Moldova, din cauza executării pedepsei în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza internării într-o instituție medicală sau a dizabilităților locomotorii, instanța de judecată, prin încheiere motivată, care poate fi atacată odată cu sentința, poate decide, la cerere sau din oficiu, audierea acestuia prin</p>	<p>La articolul 370, alineatul (2¹), după textul „prin intermediul videoconferinței” se completează cu textul „în condițiile art. 109 alin.(3²) sau (3³)”.</p>	<p>Articolul 370. Audierea martorilor</p> <p>(1) Martorii se audiază fiecare separat și în lipsa martorilor care încă nu au fost audiați. Primii sînt audiați martorii din partea acuzării.</p> <p>(2) Audierea martorului se efectuează în condițiile prevăzute în art.105-110, care se aplică în mod corespunzător. În caz de necesitate, martorul, la cerere sau în baza demersului procurorului, poate fi audiat în lipsa inculpatului, care este înlăturat din ședință, asigurîndu-i-se ultimului posibilitatea de a lua cunoștință de declarații și de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său persoanei audiate.</p> <p>(2¹) În cazul în care asigurarea prezenței martorului în ședința de judecată este dificilă din cauza aflării acestuia peste hotarele Republicii Moldova, din cauza executării pedepsei în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza internării într-o instituție medicală sau a dizabilităților locomotorii, instanța de judecată, prin încheiere motivată, care poate fi atacată odată</p>

	<p>intermediul videoconferinței. În acest caz se verifică identitatea martorului. Suportul informațional care conține înregistrarea se anexează la procesul-verbal.</p> <p>(3) Părțile la proces sînt în drept să pună întrebări martorului. Primii pun întrebări participanții la proces ai acelei părți care a solicitat audierea martorului, iar apoi ceilalți participanți. Președintele ședinței și ceilalți judecători pot pune întrebări martorului în condițiile prevăzute în art.367 alin.(2).</p> <p>(4) Fiecare din părți poate pune întrebări suplimentare pentru a elucida și a completa răspunsurile date la întrebările altor părți.</p> <p>(5) Președintele ședinței poate permite martorului audiat să părăsească sala de ședință înainte de terminarea cercetării judecătorești, dar numai după audierea opiniilor părților la proces pe această chestiune.</p> <p>(6) Martorul a cărui lipsă nu este justificată, în cazul în care partea insistă să fie audiat, poate fi supus aducerii silite.</p>		<p>cu sentința, poate decide, la cerere sau din oficiu, audierea acestuia prin intermediul videoconferinței în condițiile art. 109 alin.(3²) sau (3³). În acest caz se verifică identitatea martorului. Suportul informațional care conține înregistrarea se anexează la procesul-verbal.</p> <p>(3) Părțile la proces sînt în drept să pună întrebări martorului. Primii pun întrebări participanții la proces ai acelei părți care a solicitat audierea martorului, iar apoi ceilalți participanți. Președintele ședinței și ceilalți judecători pot pune întrebări martorului în condițiile prevăzute în art.367 alin.(2).</p> <p>(4) Fiecare din părți poate pune întrebări suplimentare pentru a elucida și a completa răspunsurile date la întrebările altor părți.</p> <p>(5) Președintele ședinței poate permite martorului audiat să părăsească sala de ședință înainte de terminarea cercetării judecătorești, dar numai după audierea opiniilor părților la proces pe această chestiune.</p> <p>(6) Martorul a cărui lipsă nu este justificată, în cazul în care partea insistă să fie audiat, poate fi supus aducerii silite.</p>
13.	<p>Articolul 401. Persoanele care pot declara apel</p> <p>(1) Pot declara apel:</p> <p>1) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă;</p> <p>2) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Sentințele de achitare sau de încetare a procesului penal pot fi atacate și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;</p>	<p>La articolul 401 alineatul (2) se completează cu textul „ori succesorii acestora”.</p>	<p>Articolul 401. Persoanele care pot declara apel</p> <p>(1) Pot declara apel:</p> <p>1) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă;</p> <p>2) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Sentințele de achitare sau de încetare</p>

	<p>3) partea vătămată, în ce privește latura penală; 4) partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă; 5) martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora; 6) orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței. (2) Apelul poate fi declarat în numele persoanelor menționate în alin.(1) pct.2)-4) și de către apărător sau reprezentantul lor legal.</p>		<p>a procesului penal pot fi atacate și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal; 3) partea vătămată, în ce privește latura penală; 4) partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă; 5) martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora; 6) orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței. (2) Apelul poate fi declarat în numele persoanelor menționate în alin.(1) pct.2)-4) și de către apărător sau reprezentantul lor legal ori succesorii acestora.</p>
14.	<p>Articolul 427. Temeiurile recursului (1) Recursul este admis dacă: 1) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; 2) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; 3) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; 4) există o cauză care înlătură răspunderea penală sau un temei care exclude urmărirea penală ori determină încetarea procesului penal; 5) a fost aplicată o pedeapsă în alte limite decât cele prevăzute de lege;</p>	<p>La articolul 427, alineatul (3) ultima propoziție, va avea următorul conținut: „În cazul respingerii nejustificate a administrării probei în instanța de apel într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare, sau în cazul în care se invocă temeiul de la alin. (1) pct.6), prevederile art.413 alin.(3) și (4) se aplică în mod corespunzător.”;</p>	<p>Articolul 427. Temeiurile recursului (1) Recursul este admis dacă: 1) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; 2) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; 3) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; 4) există o cauză care înlătură răspunderea penală sau un temei care exclude urmărirea penală ori determină încetarea procesului penal; 5) a fost aplicată o pedeapsă în alte limite decât cele prevăzute de lege;</p>

	<p>6) hotărârea este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;</p> <p>7) instanța nu a fost compusă potrivit legii.</p> <p>(2) Temeiurile prevăzute la alin. (1) pct. 4–7) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel. Această limitare nu se aplică dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.</p> <p>(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) pct. 6) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimiterea la rejudecare. În cazul respingerii nejustificate a administrării probei în instanța de apel într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare, prevederile art. 413 alin. (3) și (4) se aplică în mod corespunzător.</p>		<p>6) hotărârea este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;</p> <p>7) instanța nu a fost compusă potrivit legii.</p> <p>(2) Temeiurile prevăzute la alin. (1) pct. 4)–7) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel. Această limitare nu se aplică dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.</p> <p>(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) pct. 6) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimiterea la rejudecare. În cazul respingerii nejustificate a administrării probei în instanța de apel într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare, prevederile art. 413 alin. (3) și (4) se aplică în mod corespunzător.</p>
15.	<p>Articolul 433. Procedura judecării recursului</p> <p>(1) Dacă este considerat admisibil, un complet din 3 judecători examinează recursul în fond.</p> <p>(2) În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.</p> <p>(3) Recursul se judecă fără citarea părților, cu excepția:</p>	La articolul 433 alineatul (3) litera b), se abrogă.	<p>Articolul 433. Procedura judecării recursului</p> <p>(1) Dacă este considerat admisibil, un complet din 3 judecători examinează recursul în fond.</p> <p>(2) În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.</p>

	<p>a) recursului considerat admisibil în care se invocă temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 2) și 6);</p> <p>b) rejudecării cauzei, prevăzută la art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. d).</p> <p>(4) Completul poate decide organizarea ședinței publice și pentru examinarea concomitentă a altor recursuri. La ședința publică sunt citați procurorul și persoanele indicate la art. 421 ale căror interese sunt atinse prin recurs. Neprezentarea lor nu împiedică examinarea recursului.</p> <p>(5) Președintele ședinței anunță cauza în care a fost declarat recurs, numele judecătorilor completului de judecată și verifică dacă există cereri de recuzare.</p> <p>(6) Primul cuvânt i se oferă recurentului, apoi celorlalți participanți. Dacă între recursurile declarate se află și recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta. Luările de cuvânt nu pot depăși cadrul argumentelor recursului și al întrebărilor expediate părților decât cu acordul completului.</p> <p>(7) Președintele ședinței poate oferi dreptul la replică cu privire la chestiunile apărute în procesul dezbaterilor.</p>		<p>(3) Recursul se judecă fără citarea părților, cu excepția:</p> <p>a) recursului considerat admisibil în care se invocă temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 2) și 6);</p> <p>b) rejudecării cauzei, prevăzută la art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. d).</p> <p>(4) Completul poate decide organizarea ședinței publice și pentru examinarea concomitentă a altor recursuri. La ședința publică sunt citați procurorul și persoanele indicate la art. 421 ale căror interese sunt atinse prin recurs. Neprezentarea lor nu împiedică examinarea recursului.</p> <p>(5) Președintele ședinței anunță cauza în care a fost declarat recurs, numele judecătorilor completului de judecată și verifică dacă există cereri de recuzare.</p> <p>(6) Primul cuvânt i se oferă recurentului, apoi celorlalți participanți. Dacă între recursurile declarate se află și recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta. Luările de cuvânt nu pot depăși cadrul argumentelor recursului și al întrebărilor expediate părților decât cu acordul completului.</p> <p>(7) Președintele ședinței poate oferi dreptul la replică cu privire la chestiunile apărute în procesul dezbaterilor.</p>
16.	Articolul 471. Modul de soluționare a chestiunilor privind punerea	La articolul 471 în tot cuprinsul alineatului (3 ¹) cuvintele „teleconferință” se substituie cu	Articolul 471. Modul de soluționare a chestiunilor privind punerea

<p style="text-align: right;">în executare a hotărîrilor</p> <p>judecătorești</p> <p>(1) Chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art. 266 și 267 din Codul de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 7)–9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.</p> <p>(1¹) Chestiunile prevăzute la art. 469 alin. (1) pct.17²) se examinează de către judecătorul de instrucție la demersul procurorului.</p> <p>(2) Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)–7), 11), 12), 14)-16) și 18) poate servi și cererea condamnatului. Referitor la chestiunile prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1) și 2), condamnatul înaintează cererea în</p>	<p>cuvântul „videoconferință” la forma gramaticală corespunzătoare;</p>	<p style="text-align: right;">în executare a hotărîrilor</p> <p>judecătorești</p> <p>(1) Chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art. 266 și 267 din Codul de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 7)–9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.</p> <p>(1¹) Chestiunile prevăzute la art. 469 alin. (1) pct.17²) se examinează de către judecătorul de instrucție la demersul procurorului.</p> <p>(2) Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)–7), 11),</p>
--	---	--

instanța de judecată doar dacă a fost refuzat în condițiile art. 266 alin. (3) din Codul de executare. Pentru aplicarea temeiului prevăzut la art. 469 alin. (1) pct. 14) poate declara demers și procurorul. Chestiunea specificată la art. 469 alin. (1) pct. 14) se va soluționa cu solicitarea dosarului (sau, după caz, a dosarelor) penal în a cărui bază persoana a fost condamnată.

(3) La soluționarea chestiunilor prevăzute în art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)-9), 11), 14)-17) și 17²), participarea condamnatului în ședința de judecată este obligatorie, cu excepția cazurilor în care acesta, fiind legal citat, nu s-a prezentat în instanță. Condamnatul prezent la ședință are dreptul să ia cunoștință de materialele prezentate instanței, să participe la examinarea lor, să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicații, să prezinte probe.

(3¹) În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art. 469, 473¹ și 473² prin intermediul teleconferinței, instanța de judecată asigură părților posibilitatea de a lua cunoștință de materialele cauzei. Cererile, demersurile și materialele pentru soluționarea chestiunilor privind executarea hotărârilor judecătorești se depun la instanța competentă în număr egal de copii cu numărul părților implicate în proces. Transmiterea și aducerea la cunoștință a materialelor pot fi realizate, la cererea părților, și prin intermediul conexiunilor electronice. Condamnatul are dreptul să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicații, să prezinte probe. La solicitarea condamnatului, în camera de teleconferință poate fi prezent și apărătorul.

12), 14)-16) și 18) poate servi și cererea condamnatului. Referitor la chestiunile prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1) și 2), condamnatul înaintează cererea în instanța de judecată doar dacă a fost refuzat în condițiile art. 266 alin. (3) din Codul de executare. Pentru aplicarea temeiului prevăzut la art. 469 alin. (1) pct. 14) poate declara demers și procurorul. Chestiunea specificată la art. 469 alin. (1) pct. 14) se va soluționa cu solicitarea dosarului (sau, după caz, a dosarelor) penal în a cărui bază persoana a fost condamnată.

(3) La soluționarea chestiunilor prevăzute în art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)-9), 11), 14)-17) și 17²), participarea condamnatului în ședința de judecată este obligatorie, cu excepția cazurilor în care acesta, fiind legal citat, nu s-a prezentat în instanță. Condamnatul prezent la ședință are dreptul să ia cunoștință de materialele prezentate instanței, să participe la examinarea lor, să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicații, să prezinte probe.

(3¹) În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art. 469, 473¹ și 473² prin intermediul ~~teleconferinței~~ **videoconferinței**, instanța de judecată asigură părților posibilitatea de a lua cunoștință de materialele cauzei. Cererile, demersurile și materialele pentru soluționarea chestiunilor privind executarea hotărârilor judecătorești se depun la instanța competentă în număr egal de copii cu numărul părților implicate în proces. Transmiterea și aducerea la cunoștință

(4) Condamnatul poate să-și apere interesele prin intermediul apărătorului. La soluționarea chestiunilor referitoare la executarea sentințelor în privința minorilor, persoanelor cu defecte fizice sau psihice care le împiedică să-și exercite de sine stătător dreptul la apărare, persoanelor care nu posedă limba în care se desfășoară procesul, când cererea sau demersul este examinat în lipsa condamnatului, precum și în alte cazuri când interesele justiției o cer, participarea apărătorului este obligatorie.

(5) La repartizarea spre judecare a demersului instituției penitenciare privind soluționarea chestiunii prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 3), judecătorul de instrucție, în termen de cel mult 3 zile, numește din oficiu expertiza judiciară psihiatrică legală sau medico-legală. Chestiunea prevăzută în art.469 alin.(1) pct.3) se soluționează în baza raportului expertizei judiciare psihiatrice legale sau medico-legale numite de către instanța de judecată, cu participarea obligatorie a expertului judiciar. Ședința de judecată va începe în cel mult 10 zile de la data recepționării raportului de expertiză judiciară. Termenul maxim de soluționare a demersului instituției penitenciare este de o lună, care curge din data recepționării raportului de expertiză judiciară de către instanța de judecată. Chestiunile prevăzute la art.469 alin.(1) pct.13) se soluționează în baza avizului instituției medicale, iar la solicitarea instanței de judecată, cu participarea reprezentantului comisiei medicale care a dat concluzia.

(5¹) La examinarea demersului administrației instituției penitenciare privind internarea forțată într-

a materialelor pot fi realizate, la cererea părților, și prin intermediul conexiunilor electronice. Condamnatul are dreptul să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicații, să prezinte probe. La solicitarea condamnatului, în camera de ~~teleconferință~~ **videoconferință** poate fi prezent și apărătorul.

(4) Condamnatul poate să-și apere interesele prin intermediul apărătorului. La soluționarea chestiunilor referitoare la executarea sentințelor în privința minorilor, persoanelor cu defecte fizice sau psihice care le împiedică să-și exercite de sine stătător dreptul la apărare, persoanelor care nu posedă limba în care se desfășoară procesul, când cererea sau demersul este examinat în lipsa condamnatului, precum și în alte cazuri când interesele justiției o cer, participarea apărătorului este obligatorie.

(5) La repartizarea spre judecare a demersului instituției penitenciare privind soluționarea chestiunii prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 3), judecătorul de instrucție, în termen de cel mult 3 zile, numește din oficiu expertiza judiciară psihiatrică legală sau medico-legală. Chestiunea prevăzută în art.469 alin.(1) pct.3) se soluționează în baza raportului expertizei judiciare psihiatrice legale sau medico-legale numite de către instanța de judecată, cu participarea obligatorie a expertului judiciar. Ședința de judecată va începe în cel mult 10 zile de la data recepționării raportului de expertiză judiciară. Termenul maxim de soluționare a demersului instituției

o instituție ftziopneumologică conform art.961 din Codul penal, instanța de judecată va ține cont de avizul medicului curant, a cărui prezență la ședința de judecată este obligatorie.

(5²) Termenul internării forțate în staționarul specializat este stabilit de comisia medicală a instituției medico-sanitare de profil ftziopneumologic în funcție de rezultatul tratamentului și contagiozitatea bolnavului. Externarea din instituția ftziopneumologică a pacientului față de care au fost aplicate, prin hotărîre judecătorească, măsuri forțate de internare și tratament se face numai prin hotărîrea instanței de judecată în baza avizului comisiei medicale a instituției respective.

(5³) În partea nereglementată de prezentul cod, examinarea demersului administrației instituției penitenciare privind internarea forțată într-o instituție ftziopneumologică se efectuează conform prevederilor capitolului XXIX din Codul de procedură civilă.

(6) La soluționarea chestiunilor privind executarea hotărîrii judecătorești referitor la acțiunea civilă în ședința de judecată sînt citați atît condamnatul, cît și partea civilă sau reprezentantul său. Neprezentarea părții civile sau a reprezentantului său nu împiedică soluționarea cauzei.

(7) Participarea reprezentantului organului care pune în executare pedeapsa la soluționarea chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) este obligatorie, cu excepția chestiunilor prevăzute la art.

penitenciare este de o lună, care curge din data recepționării raportului de expertiză judiciară de către instanța de judecată. Chestiunile prevăzute la art.469 alin.(1) pct.13) se soluționează în baza avizului instituției medicale, iar la solicitarea instanței de judecată, cu participarea reprezentantului comisiei medicale care a dat concluzia.

(5¹) La examinarea demersului administrației instituției penitenciare privind internarea forțată într-o instituție ftziopneumologică conform art.961 din Codul penal, instanța de judecată va ține cont de avizul medicului curant, a cărui prezență la ședința de judecată este obligatorie.

(5²) Termenul internării forțate în staționarul specializat este stabilit de comisia medicală a instituției medico-sanitare de profil ftziopneumologic în funcție de rezultatul tratamentului și contagiozitatea bolnavului. Externarea din instituția ftziopneumologică a pacientului față de care au fost aplicate, prin hotărîre judecătorească, măsuri forțate de internare și tratament se face numai prin hotărîrea instanței de judecată în baza avizului comisiei medicale a instituției respective.

(5³) În partea nereglementată de prezentul cod, examinarea demersului administrației instituției penitenciare privind internarea forțată într-o instituție ftziopneumologică se efectuează conform prevederilor capitolului XXIX din Codul de procedură civilă.

	<p>469 alin. (1) pct. 5), 11), 12), 14), 15) și 17) la a căror soluționare este obligatorie participarea procurorului.</p> <p>(8) Examinarea cauzei începe cu raportul reprezentantului organului care a depus demers sau cu explicația persoanei care a depus cerere, apoi se cercetează materialele prezentate, se ascultă explicațiile persoanelor prezente la ședință, opinia procurorului sau, după caz, a reprezentantului organului care pune în executare pedeapsa, după care instanța adoptă o încheiere.</p> <p>(9) Încheierea instanței privind soluționarea chestiunilor prevăzute la art. 469 alin.(1) este executorie de la data pronunțării, cu excepția chestiunilor prevăzute la art. 469 alin.(1) pct.7), 8), 9). Recursul suspendă executarea hotărârii judecătorești în partea încasării mijloacelor bănești.</p>		<p>(6) La soluționarea chestiunilor privind executarea hotărârii judecătorești referitor la acțiunea civilă în ședința de judecată sînt citați atît condamnatul, cît și partea civilă sau reprezentantul său. Ne reprezentarea părții civile sau a reprezentantului său nu împiedică soluționarea cauzei.</p> <p>(7) Participarea reprezentantului organului care pune în executare pedeapsa la soluționarea chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) este obligatorie, cu excepția chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11), 12), 14), 15) și 17) la a căror soluționare este obligatorie participarea procurorului.</p> <p>(8) Examinarea cauzei începe cu raportul reprezentantului organului care a depus demers sau cu explicația persoanei care a depus cerere, apoi se cercetează materialele prezentate, se ascultă explicațiile persoanelor prezente la ședință, opinia procurorului sau, după caz, a reprezentantului organului care pune în executare pedeapsa, după care instanța adoptă o încheiere.</p> <p>(9) Încheierea instanței privind soluționarea chestiunilor prevăzute la art. 469 alin.(1) este executorie de la data pronunțării, cu excepția chestiunilor prevăzute la art. 469 alin.(1) pct.7), 8), 9). Recursul suspendă executarea hotărârii judecătorești în partea încasării mijloacelor bănești.</p>
17.	Articolul 509¹. Adoptarea sentinței în cazul acceptării	La articolul 509 ¹ , alineatul (8) textul „de către procuror, inculpat sau apărătorul	Articolul 509¹. Adoptarea sentinței în cazul acceptării

<p>acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(1) În cazul acceptării acordului de recunoaștere a vinovăției, sentința se adoptă în condițiile prezentului cod, cu derogările prevăzute în prezentul articol.</p> <p>(2) Partea introductivă a sentinței, în afară de informațiile specificate la art. 393, conține mențiunea despre judecarea cauzei în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.</p> <p>(3) Partea descriptivă a sentinței trebuie să cuprindă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) descrierea faptei prejudiciabile, recunoscută de învinuit și considerată ca fiind dovedită, indicându-se modul săvârșirii ei; 2) esența acordului de recunoaștere a vinovăției încheiat; 3) încadrarea juridică a faptei pentru care se condamnă învinuitul; 4) probele pe care se întemeiază sentința, prezentate de procuror și acceptate de învinuit; 5) stabilirea limitelor pedepsei, calculate conform prevederilor art. 80 din Codul penal, și motivarea pedepsei aplicate; 6) evaluarea caracterului rezonabil al pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit; 7) soluționarea chestiunilor legate de condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, dacă este cazul. <p>(4) La stabilirea pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit, instanța verifică dacă individualizarea acesteia a fost efectuată</p>	<p>acestui” și textul „Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința în termen de 15 zile de la pronunțare, invocând doar erorile procesuale.” se exclude.</p>	<p>acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(1) În cazul acceptării acordului de recunoaștere a vinovăției, sentința se adoptă în condițiile prezentului cod, cu derogările prevăzute în prezentul articol.</p> <p>(2) Partea introductivă a sentinței, în afară de informațiile specificate la art. 393, conține mențiunea despre judecarea cauzei în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.</p> <p>(3) Partea descriptivă a sentinței trebuie să cuprindă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) descrierea faptei prejudiciabile, recunoscută de învinuit și considerată ca fiind dovedită, indicându-se modul săvârșirii ei; 2) esența acordului de recunoaștere a vinovăției încheiat; 3) încadrarea juridică a faptei pentru care se condamnă învinuitul; 4) probele pe care se întemeiază sentința, prezentate de procuror și acceptate de învinuit; 5) stabilirea limitelor pedepsei, calculate conform prevederilor art. 80 din Codul penal, și motivarea pedepsei aplicate; 6) evaluarea caracterului rezonabil al pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit; 7) soluționarea chestiunilor legate de condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, dacă este cazul. <p>(4) La stabilirea pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit,</p>
---	---	---

în limitele de pedeapsă prevăzute de legea penală, dacă limitele pedepsei au fost reduse în condițiile art. 80 din Codul penal și dacă au fost aplicate prevederile art. 75–78 din Codul penal.

(5) Dispozitivul sentinței trebuie să conțină informațiile specificate la art. 395, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care s-a comis o eroare la stabilirea pedepsei definitive cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit, instanța, la pronunțarea sentinței, poate înlătura eroarea constatată, fără a agrava starea învinuitului. Instanța poate aplica pedeapsa complementară în cazul în care ajunge la această concluzie.

(6) La adoptarea sentinței, instanța trebuie să soluționeze și chestiunile menționate la art. 397 și 398.

(7) Dacă acordul de recunoaștere a vinovăției a fost admis, iar părțile nu au încheiat o tranzacție de mediere sau împăcare cu privire la acțiunea civilă, instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă.

(8) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs de către procuror, inculpat sau apărătorul acestuia în termen de 15 zile de la pronunțare, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința în termen de 15 zile de la pronunțare, invocând doar erorile procesuale.

(9) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.

instanța verifică dacă individualizarea acesteia a fost efectuată în limitele de pedeapsă prevăzute de legea penală, dacă limitele pedepsei au fost reduse în condițiile art. 80 din Codul penal și dacă au fost aplicate prevederile art. 75–78 din Codul penal.

(5) Dispozitivul sentinței trebuie să conțină informațiile specificate la art. 395, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care s-a comis o eroare la stabilirea pedepsei definitive cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit, instanța, la pronunțarea sentinței, poate înlătura eroarea constatată, fără a agrava starea învinuitului. Instanța poate aplica pedeapsa complementară în cazul în care ajunge la această concluzie.

(6) La adoptarea sentinței, instanța trebuie să soluționeze și chestiunile menționate la art. 397 și 398.

(7) Dacă acordul de recunoaștere a vinovăției a fost admis, iar părțile nu au încheiat o tranzacție de mediere sau împăcare cu privire la acțiunea civilă, instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă.

(8) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs ~~de către procuror, inculpat sau apărătorul acestuia~~ în termen de 15 zile de la pronunțare, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. ~~Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința în termen de 15 zile de la pronunțare, invocând doar erorile procesuale.~~

			(9) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.
Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003			
18.	<p>Articolul 12². Avizele consultative ale Plenului Curții Supreme de Justiție</p> <p>(1) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea corectă a normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată solicită Plenului Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea participanților la proces, să emită un aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii. Avizul consultativ se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(1¹) Solicitarea avizului consultativ trebuie să se refere la dificultăți de aplicare corectă a normei de drept susceptibile de interpretări diferite. Solicitarea avizului consultativ nu va conține formularea unei simple întrebări cu privire la aplicarea unui text de lege.</p> <p>(1²) Obiectul solicitării îl constituie o veritabilă problemă de drept dacă întrunește următoarele condiții:</p> <p>a) solicitarea este formulată în legătură cu existența unei cauze aflate în curs de examinare în instanța de judecată;</p> <p>b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea în fond a cauzei în care a fost ridicată;</p>	<p>Articolul 12² va avea următorul cuprins: „Articolul 12². Avizele consultative ale Curții Supreme de Justiție</p> <p>(1) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată poate solicita Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea participanților la proces, emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii.</p> <p>(2) Avizul consultativ poate fi solicitat de către instanța de judecată care examinează cauza dacă:</p> <p>a) norma de drept urmează a fi aplicată în cauza examinată în instanța de judecată;</p> <p>b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea cauzei și se referă la dificultăți de aplicare a normei de drept susceptibile de interpretări diferite;</p> <p>c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată sau nu a fost explicată de către Curtea Supremă de Justiție anterior.</p> <p>(3) Participanții la proces pot cere solicitarea avizului consultativ o singură dată în aceeași instanță.</p>	<p>Articolul 12² va avea următorul cuprins: „Articolul 12². Avizele consultative ale Curții Supreme de Justiție</p> <p>(1) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată poate solicita Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea participanților la proces, emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii.</p> <p>(2) Avizul consultativ poate fi solicitat de către instanța de judecată care examinează cauza dacă:</p> <p>a) norma de drept urmează a fi aplicată în cauza examinată în instanța de judecată;</p> <p>b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea cauzei și se referă la dificultăți de aplicare a normei de drept susceptibile de interpretări diferite;</p> <p>c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată sau nu a fost explicată de către Curtea Supremă de Justiție anterior.</p> <p>(3) Participanții la proces pot cere solicitarea avizului consultativ o singură dată în aceeași instanță.</p>

	<p>c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată printr-un aviz consultativ anterior.</p> <p>(2) În cazul în care instanța de judecată respinge demersul participanților la proces privind solicitarea unui aviz consultativ din partea Plenului Curții Supreme de Justiție, aceasta va emite o încheiere nesusceptibilă de recurs.</p> <p>(3) În cazul în care decide respingerea solicitării, Plenul Curții Supreme de Justiție emite o încheiere motivată care nu se supune niciunei căi de atac și care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(4) Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție nu mai este obligatoriu pentru Curte în cazul în care ulterior se modifică legea sau se schimbă modul de punere în aplicare a acesteia.</p> <p>(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Plenului Curții Supreme de Justiție asupra solicitării de emitere a avizului consultativ se amîna pledoariile.</p>	<p>(4) Dacă nu sunt întrunite condițiile menționate la alin. (2), instanța de judecată respinge cererea privind solicitarea avizului consultativ printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.</p> <p>(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la emiterea avizului consultativ, se amîna pledoariile.</p> <p>(6) În cazul în care se decide respingerea solicitării, Curtea Supremă de Justiție emite o încheiere motivată care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(7) Curtea Supremă de Justiție emite avizul consultativ în termen de pînă la 3 luni, care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(8) Curtea Supremă de Justiție nu emite avizul consultativ în cazul constatării neconstituționalității normei de drept.”</p>	<p>(4) Dacă nu sunt întrunite condițiile menționate la alin. (2), instanța de judecată respinge cererea privind solicitarea avizului consultativ printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.</p> <p>(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la emiterea avizului consultativ, se amîna pledoariile.</p> <p>(6) În cazul în care se decide respingerea solicitării, Curtea Supremă de Justiție emite o încheiere motivată care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(7) Curtea Supremă de Justiție emite avizul consultativ în termen de pînă la 3 luni, care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(8) Curtea Supremă de Justiție nu emite avizul consultativ în cazul constatării neconstituționalității normei de drept.”;</p>
19.	<p>Articolul 236. Deliberarea și adoptarea hotărîrii</p> <p>(1) După încheierea pledoariilor, completul de judecată se retrage pentru deliberare. În cazuri complexe, instanța, prin încheiere protocolară, dispune amînarea deliberării pentru cel mult 15 zile, înștiințînd participanții la proces despre locul, data și ora pronunțării dispozitivului hotărîrii. În urma deliberării, președintele ședinței sau unul dintre judecători pronunță dispozitivul hotărîrii și le explică</p>	<p>La articolul 236 alineatul (1), după textul „pronunță dispozitivul hotărîrii” se completează cu textul „explică succint motivele hotărîrii”</p>	<p>Articolul 236. Deliberarea și adoptarea hotărîrii</p> <p>(1) După încheierea pledoariilor, completul de judecată se retrage pentru deliberare. În cazuri complexe, instanța, prin încheiere protocolară, dispune amînarea deliberării pentru cel mult 15 zile, înștiințînd participanții la proces despre locul, data și ora pronunțării dispozitivului hotărîrii. În urma deliberării, președintele ședinței</p>

participanților la proces procedura și termenul de atac al hotărârii. Dispozitivul hotărârii trebuie să fie semnat de toți judecătorii din completul de judecată și anexat la dosar.

(2) În cazul în care la adoptarea hotărârii se exprimă o opinie separată, aceasta se anexează la dosar.

(3) După pronunțarea dispozitivului hotărârii, președintele ședinței de judecată declară ședința închisă.

(4) Participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

(5) Instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă:

a) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 30 de zile este un termen de decădere;

b) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel;

c) hotărârea judecătorească urmează să fie recunoscută și executată pe teritoriul altui stat.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (5), completul de judecată va întocmi hotărârea integrală în termen de 45 de zile lucrătoare de la data solicitării, atacării sau pronunțării dispozitivului hotărârii, după caz.

(7) Dacă unul dintre judecătorii completului de judecată este în imposibilitatea de a semna hotărârea integrală, în locul lui semnează președintele ședinței, iar dacă și acesta este în imposibilitatea de a semna,

sau unul dintre judecători pronunță dispozitivul hotărârii, **explică succint motivele hotărârii** și le explică participanților la proces procedura și termenul de atac al hotărârii. Dispozitivul hotărârii trebuie să fie semnat de toți judecătorii din completul de judecată și anexat la dosar.

(2) În cazul în care la adoptarea hotărârii se exprimă o opinie separată, aceasta se anexează la dosar.

(3) După pronunțarea dispozitivului hotărârii, președintele ședinței de judecată declară ședința închisă.

(4) Participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

(5) Instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă:

a) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 30 de zile este un termen de decădere;

b) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel;

c) hotărârea judecătorească urmează să fie recunoscută și executată pe teritoriul altui stat.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (5), completul de judecată va întocmi hotărârea integrală în termen de 45 de zile lucrătoare de la data solicitării, atacării sau pronunțării dispozitivului hotărârii, după caz.

	<p>în locul lui semnează președintele instanței de judecată. În toate cazurile, pe hotărîre va fi menționată cauza imposibilității de a semna.</p> <p>(8) Hotărîrea integrală se remite participanților la proces în termen de 5 zile.</p>		<p>(7) Dacă unul dintre judecătorii completului de judecată este în imposibilitatea de a semna hotărîrea integrală, în locul lui semnează președintele ședinței, iar dacă și acesta este în imposibilitatea de a semna, în locul lui semnează președintele instanței de judecată. În toate cazurile, pe hotărîre va fi menționată cauza imposibilității de a semna.</p> <p>(8) Hotărîrea integrală se remite participanților la proces în termen de 5 zile.</p>
20.	<p>Articolul 438. Restituirea cererii de recurs</p> <p>(1) Cererea de recurs se înregistrează la grefa Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(2) Dacă cererea de recurs conține temeiurile recursului, dar lipsesc unele date prevăzute la art.437 alin.(1) lit.a)- c), e) și al.(2), judecătorul raportor emite o încheiere, care nu se supune niciunei căi de atac, de a nu da curs cererii de recurs și acordă recurentului un termen rezonabil pentru înlăturarea deficiențelor. Dacă recurentul înlătură deficiențele în cadrul termenului acordat, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. Dacă cererea de recurs nu este semnată, nu conține temeiurile recursului sau recurentul nu înlătură deficiențele cererii de recurs în cadrul termenului acordat, judecătorul raportor o restituie în termen de 10 zile de la data înregistrării.</p> <p>(2¹) În cazul în care se solicită scutirea, amînarea sau eșalonarea plății taxei de stat (cu prezentarea documentelor justificative), cererea de recurs nu se restituie, completul din trei judecători urmînd să se</p>	<p>La articolul 438 alineatul (2), a treia propoziție se completează cu textul „sau de la data expirării termenului acordat pentru înlăturarea deficiențelor”</p>	<p>Articolul 438. Restituirea cererii de recurs</p> <p>(1) Cererea de recurs se înregistrează la grefa Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(2) Dacă cererea de recurs conține temeiurile recursului, dar lipsesc unele date prevăzute la art.437 alin.(1) lit.a)- c), e) și al.(2), judecătorul raportor emite o încheiere, care nu se supune niciunei căi de atac, de a nu da curs cererii de recurs și acordă recurentului un termen rezonabil pentru înlăturarea deficiențelor. Dacă recurentul înlătură deficiențele în cadrul termenului acordat, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. Dacă cererea de recurs nu este semnată, nu conține temeiurile recursului sau recurentul nu înlătură deficiențele cererii de recurs în cadrul termenului acordat, judecătorul raportor o restituie în termen de 10 zile de la data înregistrării sau de la data expirării termenului acordat pentru înlăturarea deficiențelor.</p> <p>(2¹) În cazul în care se solicită scutirea, amînarea sau eșalonarea plății taxei de stat (cu</p>

	<p>pronunțe, printr-o încheiere nesusceptibilă de atac, asupra demersului înaintat.</p> <p>(2²) Dacă demersul privind scutirea de plata taxei de stat a fost respins, completul din 3 judecători dispune, printr-o încheiere nesusceptibilă de atac, de a nu da curs cererii, acordând recurentului un termen rezonabil pentru achitarea taxei de stat. Dacă recurentul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. În caz contrar, completul din 3 judecători restituie cererea de recurs printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.</p> <p>(2³) În cazul în care se solicită suspendarea executării hotărârii atacate cu recurs, cererea de recurs nu se restituie, completul din trei judecători urmînd să se pronunțe asupra demersului înaintat, printr-o încheiere nesusceptibilă de atac, în cel mult 10 zile de la depunerea cererii însoțite de confirmarea eliberată de executorul judecătoresc privind depunerea cauțiunii. Încheierea de suspendare se transmite imediat recurentului.</p> <p>(3) Restituirea cererii de recurs nu împiedică declararea repetată a recursului după lichidarea neajunsurilor și respectarea celorlalte reguli stabilite de lege pentru declararea lui.</p> <p>(4) - <i>abrogat.</i></p>		<p>prezentarea documentelor justificative), cererea de recurs nu se restituie, completul din trei judecători urmînd să se pronunțe, printr-o încheiere nesusceptibilă de atac, asupra demersului înaintat.</p> <p>(2²) Dacă demersul privind scutirea de plata taxei de stat a fost respins, completul din 3 judecători dispune, printr-o încheiere nesusceptibilă de atac, de a nu da curs cererii, acordând recurentului un termen rezonabil pentru achitarea taxei de stat. Dacă recurentul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. În caz contrar, completul din 3 judecători restituie cererea de recurs printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.</p> <p>(2³) În cazul în care se solicită suspendarea executării hotărârii atacate cu recurs, cererea de recurs nu se restituie, completul din trei judecători urmînd să se pronunțe asupra demersului înaintat, printr-o încheiere nesusceptibilă de atac, în cel mult 10 zile de la depunerea cererii însoțite de confirmarea eliberată de executorul judecătoresc privind depunerea cauțiunii. Încheierea de suspendare se transmite imediat recurentului.</p> <p>(3) Restituirea cererii de recurs nu împiedică declararea repetată a recursului după lichidarea neajunsurilor și respectarea celorlalte reguli stabilite de lege pentru declararea lui.</p> <p>(4) - <i>abrogat.</i></p>
21.	Articolul 442. Limitele judecării recursului	Articolul 442 alineatul (2) va avea următorul conținut:	Articolul 442. Limitele judecării recursului

	<p>(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.</p> <p>(2) În recurs nu pot fi administrate noi dovezi, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată. Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului când se invocă temeinic art. 432 alin. (1) lit. e) sau când Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare, prevederile art. 372 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.</p> <p>(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.</p>	<p>„(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului când se invocă temeinic art.432 alin. (1) lit.e) sau când Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 alin.(1) și (3) se aplică în mod corespunzător.”</p>	<p>(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.</p> <p>(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului când se invocă temeinic art.432 alin. (1) lit.e) sau când Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 alin.(1) și (3) se aplică în mod corespunzător.</p> <p>(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.</p>
22.	<p>Articolul 449. Temeiurile declarării revizuirii</p> <p>Revizuirea se declară în cazul în care:</p> <p>a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă;</p> <p>b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele</p>	<p>Articolul 449 litera g) va avea următorul conținut:</p> <p>„g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova despre depunerea unei cereri din care se deduce existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ridică dubii temeinice privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată;”</p>	<p>Articolul 449. Temeiurile declarării revizuirii</p> <p>Revizuirea se declară în cazul în care:</p> <p>a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă;</p> <p>b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a</p>

și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;

c) instanța a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

d) – *abrogată*;

e) s-a anulat ori s-a modificat hotărîrea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărîrii sau deciziei a căror revizuire se cere;

e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărîrea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului;

f) – *abrogată*;

g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova;

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărîre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărîrii pronunțate de o instanță de judecată națională.

afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;

c) instanța a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

d) – *abrogată*;

e) s-a anulat ori s-a modificat hotărîrea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărîrii sau deciziei a căror revizuire se cere;

e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărîrea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului;

f) – *abrogată*;

g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova despre depunerea unei cereri din care se deduce existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ridică dubii temeinice privind corectitudinea soluției din hotărîrea atacată;

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărîre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin

	<p>Articolul 450. Termenele de depunere a cererii de revizuire și calculul acestora</p> <p>Cererea de revizuire se depune:</p> <p>a) în termen de 3 luni din ziua în care sentința penală a devenit irevocabilă – în cazul prevăzut la art. 449 lit. a);</p> <p>b) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b);</p> <p>c) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. c);</p> <p>d) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de hotărârea, sentința sau decizia anulată sau modificată care a servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere – în cazul prevăzut la art. 449 lit. e);</p> <p>d¹) în termen de 3 luni din ziua când persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. e¹);</p> <p>e) în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. g);</p>	<p>Articolul 450 litera e) va avea următorul conținut:</p> <p>„e) de la informarea Guvernului Republicii Moldova până la soluționarea cererii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cazul prevăzut la art.449 lit. g)”</p>	<p>parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.</p> <p>Articolul 450. Termenele de depunere a cererii de revizuire și calculul acestora</p> <p>Cererea de revizuire se depune:</p> <p>a) în termen de 3 luni din ziua în care sentința penală a devenit irevocabilă – în cazul prevăzut la art. 449 lit. a);</p> <p>b) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b);</p> <p>c) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. c);</p> <p>d) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de hotărârea, sentința sau decizia anulată sau modificată care a servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere – în cazul prevăzut la art. 449 lit. e);</p> <p>d¹) în termen de 3 luni din ziua când persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. e¹);</p> <p>e) de la informarea Guvernului Republicii Moldova până la soluționarea cererii de către</p>
--	--	--	---

	f) în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. h).		Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cazul prevăzut la art.449 lit. g); f) în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. h).
Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018			
24.	<p>Articolul 191. Competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ</p> <p>(1) Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3), judecătorii soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.</p> <p>(2) Curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.</p> <p>(3) Curtea de apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Națională a Moldovei, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.</p> <p>(4) Curțile de apel soluționează și cererile de apel împotriva hotărârilor și recursurile împotriva încheierilor emise de judecătorii.</p> <p>(5) Curtea Supremă de Justiție soluționează:</p> <p>a) în primă instanță, prin hotărâri irevocabile, acțiunile în contencios administrativ privind contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor;</p>	<p>Articolul 191 se completează cu alineatul (6) cu următorul conținut:</p> <p>„(6) În cauzele menționată la alin. (5) Curtea Supremă de Justiție pronunță hotărâre motivată.”</p>	<p>Articolul 191. Competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ</p> <p>(1) Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3), judecătorii soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.</p> <p>(2) Curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.</p> <p>(3) Curtea de apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Națională a Moldovei, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.</p> <p>(4) Curțile de apel soluționează și cererile de apel împotriva hotărârilor și recursurile împotriva încheierilor emise de judecătorii.</p> <p>(5) Curtea Supremă de Justiție soluționează:</p> <p>a) în primă instanță, prin hotărâri irevocabile, acțiunile în contencios administrativ privind contestarea hotărârilor Consiliului Superior al</p>

	b) cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.		Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor; b) cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel. (6) În cauzele menționată la alin. (5) Curtea Supremă de Justiție pronunță hotărâre motivată.
25.	<p>Articolul 226. Motivarea hotărârilor în fond</p> <p>(1) La pronunțarea hotărârii în fond, instanța de judecată, la cerere, o poate explica succint verbal.</p> <p>(2) Hotărârile în fond se motivează în scris în termen de 45 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii de apel sau de recurs depuse în termen sau în termen de 45 zile lucrătoare de la depunerea unei cereri de motivare a hotărârii. Cererea de motivare a hotărârii se depune în termenul de decădere de 15 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii.</p> <p>(3) Dacă instanța de apel repune apelantul sau instanța de recurs repune recurentul în termenul de apel/recurs, hotărârea în fond se motivează în termen de 15 zile de la primirea încheierii de repunere în termen.</p> <p>(4) Hotărârile în fond emise în baza acțiunilor de control normativ se motivează în scris în termen de 15 zile de la pronunțare, indiferent dacă a fost sau nu depus un recurs.</p>	<p>Articolul 226:</p> <p>la alineatul (1) textul „la cerere, o poate explica succint verbal” se substituie cu textul „explică succint motivele hotărârii”</p> <p>la alineatul (2) textul „sau de recurs depuse” se substituie cu cuvântul „depusă”, iar textul „în termen de 45 zile lucrătoare” se exclude;</p> <p>la alineatul (3) textul „sau instanța de recurs repune recurentul în termenul de apel/recurs” se substituie cu textul „în termenul de apel”;</p> <p>la alineatul (4) se completează cu textul „ori o cerere de motivare a hotărârii”.</p>	<p>Articolul 226. Motivarea hotărârilor în fond</p> <p>(1) La pronunțarea hotărârii în fond, instanța de judecată, la cerere, o poate explica succint verbal explică succint motivele hotărârii.</p> <p>(2) Hotărârile în fond se motivează în scris în termen de 45 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii de apel sau de recurs depuse depusă în termen sau în termen de 45 zile lucrătoare de la depunerea unei cereri de motivare a hotărârii. Cererea de motivare a hotărârii se depune în termenul de decădere de 15 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii.</p> <p>(3) Dacă instanța de apel repune apelantul sau instanța de recurs repune recurentul în termenul de apel/recurs în termenul de apel, hotărârea în fond se motivează în termen de 15 zile de la primirea încheierii de repunere în termen.</p> <p>(4) Hotărârile în fond emise în baza acțiunilor de control normativ se motivează în scris în termen de 15 zile de la pronunțare, indiferent dacă a fost sau nu depus un recurs ori o cerere de motivare a hotărârii.</p>
26.	Articolul 234. Actele care se anexează la cererea de apel	La articolul 234 alineatul (1) textul „c)–e)” se substituie cu textul „c) și e)”	Articolul 234. Actele care se anexează la cererea de apel

	<p>(1) La cererea de apel se anexează o copie a hotărârii contestate și documentele prevăzute la art. 212 alin. (1) lit. c)- e).</p> <p>(2) Apelantul poate anexa la cererea de apel și alte înscrisuri.</p>		<p>(1) La cererea de apel se anexează o copie a hotărârii contestate și documentele prevăzute la art. 212 alin. (1) lit. c) și e).</p> <p>(2) Apelantul poate anexa la cererea de apel și alte înscrisuri.</p>
27.	<p>Articolul 245. Depunerea cererii de recurs</p> <p>Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.</p>	<p>La articolul 245 cuvântul „pronunțarea” se substituie cu cuvântul „comunicare”</p>	<p>Articolul 245. Depunerea cererii de recurs</p> <p>Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea comunicarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.</p>
Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr.64/2023			
28.	<p>Articolul 13. Dispoziții tranzitorii</p> <p>(1) Consiliul Superior al Magistraturii:</p> <p>a) în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va anunța concurs pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător al Curții Supreme de Justiție. Dosarele candidaților vor fi depuse la Consiliul Superior al Magistraturii în termen de o lună de la data anunțării concursului;</p> <p>b) în termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va adopta regulamentul cu privire la selectarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(2) Curtea Supremă de Justiție:</p> <p>a) în termen de 6 luni de la data începerii activității în noua componentă conform prevederilor alin. (4), va propune Consiliului Superior al Magistraturii candidații pentru funcția de președinte și, respectiv, de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție;</p> <p>b) în termen de 8 luni de la data începerii activității în noua componentă conform prevederilor alin. (4), va aproba regulamentul Curții Supreme de Justiție, noua organigramă și statul de personal ale Curții Supreme</p>	<p>articolul 13 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(5¹) Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua sa componentă, președintele Curții Supreme de Justiție formează completele de judecată pentru examinarea recursurilor, inclusiv recursurile declarate anterior intrării în vigoare a prezentei legi.”</p>	<p>Articolul 13. Dispoziții tranzitorii</p> <p>(1) Consiliul Superior al Magistraturii:</p> <p>a) în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va anunța concurs pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător al Curții Supreme de Justiție. Dosarele candidaților vor fi depuse la Consiliul Superior al Magistraturii în termen de o lună de la data anunțării concursului;</p> <p>b) în termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va adopta regulamentul cu privire la selectarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție.</p> <p>(2) Curtea Supremă de Justiție:</p> <p>a) în termen de 6 luni de la data începerii activității în noua componentă conform prevederilor alin. (4), va propune Consiliului Superior al Magistraturii candidații pentru funcția de președinte și, respectiv, de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție;</p> <p>b) în termen de 8 luni de la data începerii activității în noua componentă conform</p>

de Justiție, de asemenea va numi jurisconsultul și secretarul general al Curții Supreme de Justiție.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.64), cu modificările ulterioare, se abrogă.

(4) Curtea Supremă de Justiție își va începe activitatea în noua componentă, în conformitate cu prevederile prezentei legi, la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

(5) Curtea Supremă de Justiție continuă să funcționeze în componența actuală și examinează cauzele date prin lege în competența sa până la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

(6) Până la selectarea președintelui și a vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție în modul stabilit de prezenta lege, Consiliul Superior al Magistraturii va desemna, din rândul judecătorilor Curții Supreme de Justiție, o persoană care va exercita atribuțiile președintelui Curții Supreme de Justiție, în

prevederilor alin. (4), va aproba regulamentul Curții Supreme de Justiție, noua organigramă și statul de personal ale Curții Supreme de Justiție, de asemenea va numi jurisconsultul și secretarul general al Curții Supreme de Justiție.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.64), cu modificările ulterioare, se abrogă.

(4) Curtea Supremă de Justiție își va începe activitatea în noua componentă, în conformitate cu prevederile prezentei legi, la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

(5) Curtea Supremă de Justiție continuă să funcționeze în componența actuală și examinează cauzele date prin lege în competența sa până la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

(5¹) Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua sa componentă, președintele Curții Supreme de Justiție

conformitate cu prevederile Legii nr.514/1995 privind organizarea judecătorească.

(7) Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componentă, Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

formează completele de judecată pentru examinarea recursurilor, inclusiv recursurile declarate anterior intrării în vigoare a prezentei legi.

(6) Până la selectarea președintelui și a vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție în modul stabilit de prezenta lege, Consiliul Superior al Magistraturii va desemna, din rândul judecătorilor Curții Supreme de Justiție, o persoană care va exercita atribuțiile președintelui Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu prevederile Legii nr.514/1995 privind organizarea judecătorească.

(7) Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componentă, Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.